

İÇİNDEKİLER

KİTAP HAKKINDA.....	III
ÖNSÖZ.....	VII
YAZARIN ÖZGEÇMİŞİ.....	IX
İÇİNDEKİLER.....	XI
KISALTMALAR.....	XVII

MALİ HUKUKTA MÜCBİR SEBEP MÜESSESESİ

GİRİŞ

A. ÇALIŞMANIN AMACI.....	1
B. ÇALIŞMANIN ÇERÇEVESİ VE KAPSAMI.....	2

BİRİNCİ BÖLÜM

I. MÜCBİR SEBEP KAVRAMI, KURAMI VE HUKUKİ NİTELİĞİ

A. MÜCBİR SEBEP KAVRAMI.....	5
B. MÜCBİR SEBEBİN UNSURLARI.....	12
1. Haricilik/Dışsallık Unsuru.....	13
2. Kaçınılamazlık/Önlenemezlik Unsuru.....	15
3. Öngörülemezlik Unsuru.....	16
4. İlliyet Bağı (Kusursuzluk) Unsuru.....	18
C. MÜCBİR SEBEP KAVRAMININ YAKIN KAVRAMLARDAN FARKI.....	19
1. Beklenmeyen Hal'den Farkı.....	19
2. Zor Durum'dan Farkı.....	24
3. Yanılma'dan Farkı.....	26
4. Aldatma'dan Farkı.....	27
5. Korkutma'dan Farkı.....	28
6. Aşırı Yararlanma Farkı.....	28
D. MÜCBİR SEBEBİN HUKUKİ NİTELİĞİ VE SORUMLULUK İLİŞKİSİ....	29

İKİNCİ BÖLÜM

II. VERGİ HUKUKUNDA MÜCBİR SEBEP MÜESSESESİ

A. MÜCBİR SEBEP MÜESSESESİNİN TARİHİ GELİŞİMİ	37
1. Mülga 5432 Sayılı Vergi Usul Kanunu'nda Mücbir Sebep	37
2. 1961 Yılında Kabul Edilen VUK Değişikliği Madde Gerekçesi	38
3. 4731 Sayılı Kanun ile Yapılan Değişiklikler	40
4. 5228 Sayılı Kanun ile Yapılan Değişiklikler	42
B. MÜCBİR SEBEP MÜESSESESİNİN KAPSAMI.....	42
1. Konu Açısından Kapsam.....	42
a) "Vergi Ödevi" Kavramının Kapsamı.....	42
b) Mükellef Hakları Açısından Kapsamı.....	45
1. Genel Olarak	45
2. Mücbir Sebepin Uzlaşma Başvuru Süresine Etkisi	47
3. Mücbir Sebepin Dava Açma Süresine Etkisi	49
4. Mücbir Sebepin Pişmanlıkla Başvuru Süresine Etkisi.....	57
5. Konu ile İlgili Görüşümüz.....	58
2. Kişi Açısından Kapsam.....	60
a) Mükellef Açısından.....	60
b) Vergi Sorumluları Açısından	60
1. Genel Olarak	60
2. Kaynakta Kesinti Yapanlar Açısından	61
3. Kanuni Temsilciler Açısından	62
a. Genel Olarak.....	62
b. Konu ile İlgili Görüşümüz.....	63
4. Tüzel Kişiliği Olmayanları İdare Edenler Açısından.....	65
5. Diğer Bazı Sorumlular Açısından	65
a. Mirasçıların Ödevleri Açısından	65
b. 3568 Sayılı Yasa Kapsamındaki Meslek Mensupları Açısından	66
aa) Genel Olarak.....	66
bb) Konu ile İlgili Görüşümüz.....	70
c. Kefiller Açısından.....	71
c) İradî Temsilciler Açısından: Genel Vekiller/Avukatlar	71
1. Genel Olarak	71
2. Konu ile İlgili Görüşümüz.....	73
ç) Diğer Vergi Ödevlileri Açısından.....	75
d) Vergi İdaresi Açısından.....	76
1. Genel Olarak	76
2. Konu ile İlgili Görüşümüz.....	80
C. VERGİ HUKUKUNDA MÜCBİR SEBEP HALLERİ.....	81
1. Vergi Usul Kanunu Açısından.....	81
a) Vergi Ödevlerinden Herhangi Birinin Yerine Getirilmesine Engel Olacak Derecede Ağır Kaza, Ağır Hastalık ve Tutukluluk.....	82
1. Ağır kaza hali	82
2. Ağır hastalık hali	84
3. Tutukluluk ve benzeri haller.....	89

a. Tutukluluk.....	89
b. Hükümlü (Mahkûm) Olma.....	92
c. Yakalama ve Gözaltı.....	94
4. Konu ile İlgili Görüşümüz.....	95
b) Vergi Ödevlerinin Yerine Getirilmesine Engel Olacak Yangın, Yer	
Sarsıntısı ve Su Basması Gibi Afetler.....	98
1. Genel Olarak.....	98
2. Yangın.....	99
3. Yer sarsıntısı.....	101
4. Su basması.....	102
5. Diğer afetler.....	104
c) Kişinin İradesi Dışında Vukua Gelen Mecburi Gayubetler.....	104
ç) Sahibinin İradesi Dışındaki Sebepler Dolayısıyla Defter ve Vesikaların	
Elinden Çıkış Bulunması.....	107
1. Defter ve Belgelerin Çalınması: Hırsızlık.....	107
2. Mahkeme veya İnceleme Elemanı Tarafından Alıkonulma.....	111
3. 3568 Sayılı Meslek Mensuplarının Alıkonulması.....	113
4. Konu İle İlgili Görüşümüz.....	114
d) Madde hükmündeki “gibi” edatının etkisi.....	116
e) Hazine ve Maliye Bakanlığı’na verilen yetki.....	121
2. TCK Kapsamında Vergi Suçlarını Etkileyebilecek Mücbir Sebep Halleri.....	123
D. MÜCBİR SEBEP HALLERİNİN İSPATI, BAŞLAMASI VE SONA	
ERMESİ.....	124
1. Genel Kural: Delil Serbestliği.....	124
2. Mücbir Sebep Başlangıç ve Bitişinin Tespiti.....	126
3. Yaygın Olarak Kullanılan Deliller.....	128
a) Zayi Belgesi.....	128
b) Sağlık Raporları.....	131
c) Tutanaklar.....	132
4. Diğer Deliller.....	134
E. MÜCBİR SEBEP HALLERİNİN ETKİLERİ.....	134
1. Süreler Üzerindeki Etkisi.....	134
a) Genel Olarak Sürelere Etkisi.....	135
b) Tarh Zamanaşımına Etkisi.....	137
1. Genel Olarak.....	137
2. Konu ile İlgili Görüşümüz.....	139
c) Düzeltme Zamanaşımına Etkisi.....	141
c) Amme Alacakları Kapsamındaki Sürelere Etkisi.....	142
d) Sürelere İlişkin Hesaplama Örnekleri.....	144
1. Mücbir Sebep Halinin Süre İçinde Başlaması ve Süre İçinde Bitmesi.....	144
2. Mücbir Sebep Halinin Süre Öncesinde Başlaması ve Süre İçinde Bitmesi.....	145
3. Mücbir Sebep Halinin Süre İçinde Başlaması ve Süreden Sonra Bitmesi.....	146
4. Mücbir Sebep Halinin Süre Öncesinde Başlaması Süreden Sonra Bitmesi.....	146
5. Mücbir Sebep Halinin Defter ve Belgelerin İbraz Süresinde Meydana Gelmesi.....	147
2. Cezalara Etkisi.....	148

a) Kabahatler Açısından Etkisi	148
b) Suçlar Açısından Etkisi	151
3. Verginin Terkinine Sebep Olma Etkisi	155
4. Tarhiyat Sebeplerine Etkisi	156
5. KDV İndirimine Etkisi	159
a) İndirilemeyecek KDV'ye Etkisi	159
1. Genel Olarak	159
2. 25.07.2019 tarihli Danıştay İBK Kararından Önceki Durum	161
3. 25.07.2019 tarihli Danıştay İBK Kararından Sonraki Durum	167
4. Geç Kayda Neden Olan Mücbir Sebep Halleri	169
b) İhracat İstisnasına Etkisi	170
6. Muhafaza ve İbraz Ödevine Etkisi	173
7. Gecikme Zammı ve Gecikme Faizine Etkisi	176
8. Kıymeti Düşen Mallara Etkisi	179
9. Fevkalade Amortismanına Etkisi	181
10. Emlak Vergisi'ne Etkisi	183
11. Özel Tüketim Vergisi'ne Etkisi	184
12. Harçlar ve Damga Vergisi'ne Etkisi	184

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

III. GÜMRÜK HUKUKUNDA MÜCBİR SEBEP MÜESSESESİ

A. GÜMRÜK HUKUKUNDA MÜCBİR SEBEPLER	187
B. GÜMRÜK HUKUKUNDA MÜCBİR SEBEPLERİN ETKİLERİ.....	189
1. Gümrük Yükümlüğünün Doğmasında Mücbir Sebeplerin Etkisi	189
2. Gümrük Yükümlüğünün Sona Ermesine Mücbir Sebeplerin Etkisi	191
3. Taşıtların Gümrük Bölgesine Giriş ve Çıkışına Mücbir Sebeplerin Etkisi	191
4. Ayniyet İşlemlerinde Mücbir Sebeplerin Etkisi	193
5. Transit Rejim Kapsamındaki Araçlara Mücbir Sebeplerin Etkisi	194
6. Geri Gelen Eşyalara Mücbir Sebeplerin Etkisi	195
7. Vergilerin Geri Verilmesi veya Kaldırılmasına Mücbir Sebeplerin Etkisi	197
8. Gümrük İşlemlerindeki Sürelere Mücbir Sebeplerin Etkisi	198
9. Özet Beyanda Mücbir Sebeplerin Etkisi	199
10. Eşyanın Geçici Depolanması ve Mücbir Sebepler	200
11. Dahilde ve Hariçte İşleme İzinlerinin Sürelerine Mücbir Sebeplerin Etkisi	201
12. Antrepo Rafineri Çıkış İşlemlerine Mücbir Sebeplerin Etkisi	203
C. GÜMRÜK İŞLEMLERİNİN KOLAYLAŞTIRILMA-SINDA MÜCBİR SEBEPLERİN ETKİLERİ.....	203
1. İhracatta Yerinde Gümrükleme İşlemlerinde Mücbir Sebeplerin Etkileri	203
2. İzinli Gönderici ve Alıcı Yetkisi Kapsamındaki Eşyanın Gümrükleme İşlemlerinde Mücbir Sebeplerin Etkileri	204
3. İthalatta Yerinde Gümrükleme İzni Kapsamında Mücbir Sebeplerin Etkisi	206

D. GÜMRÜK HUKUKUNDA MÜCBİR SEBEPLER İLE İLGİLİ GÖRÜŞÜMÜZ	207
---	------------

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

IV. KAMU İHALE HUKUKUNDA MÜCBİR SEBEP MÜESSESESİ

A. DEVLET İHALE KANUNU'NDA MÜCBİR SEBEP	209
B.KAMU İHALE KANUNU'NDA MÜCBİR SEBEP	211
1. Kamu İhale Kanunu: Temel Kural	211
2. Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununda Mücbir Sebep	213
a) <i>Kanunda Açıkça Yazılı Olan Mücbir Sebepler</i>	213
b) <i>Mücbir Sebep Sayılabilecek Diğer Haller</i>	217
c) <i>Mücbir Sebep Sayılmayan Haller</i>	218
ç) <i>Kamu İhale Kurumuna Verilen Yetki</i>	219
1. Genel Olarak Kamu İhale Kurumu	219
2. Kamu İhale Genel Tebliği Kapsamındaki Düzenlemeler.....	221
3. Örnek Kamu İhale Kurumu Kararları.....	222
a. Mücbir Sebep Sayılan Haller	223
b. Mücbir Sebep Sayılmayan Haller	225
3. Mücbir Sebeplerin Kamu İhale Sözleşmelerine Etkisi	227
a) <i>Kamu İhale Kurulu Kararı</i>	227
b) <i>Yüklenicinin Sözleşmeyi Feshetmesi</i>	228
c) <i>İdarenin Sözleşmeyi Feshetmesi</i>	229
ç) <i>Mücbir Sebeplerden Dolayı Sözleşmenin Feshi</i>	229
d) <i>İhalelere Katılmaktan Yasaklama</i>	231
e) <i>Gecikme Cezası</i>	233
SONUÇ	253
YARARLANILAN KAYNAKLAR	239
DİZİN	255